

Størrelse og deres Anvendelse; svenske Skibes Ejere, Bygningsmateriale, Byggesteder og Alder; den svenske Udenrigsfart, sammenlignet med andre Landes; Sveriges Søfartsforbindelser med de enkelte Lande; Sveriges Udenrigshandel, sammenlignet med andre Landes. Foruden den textlige Fremstilling en omfattende Tabelsamling, der for Sveriges Vedkommende er ført op til Aaret 1898 inkl., for de øvrige Lande til 1897.

Dr. Carl Freiherr v. Manteuffel gen. Szöge. Das Sparen. Sein Wesen und seine volkswirtschaftliche Wirkung. Jena 1900.

I sin Undersøgelse angaaende Sparemotiverne kommer Forfatteren til det Resultat, at den ældre Nationaløkonomi overvurderede Indflydelsen af de ydre Betingelser. Opsparingen paavirkes kun i ringe Grad af Rentefodens Højde, af de sociale Forhold og af den offentlige Sikkerhed; men den afhænger i høj Grad af et mystisk Noget, som Forfatteren benævner Befolkningens »Sparsinn«. For saa vidt denne Sparesans bundes i ethiske Motiver og i et medfødt Instinkt, er den naturligvis ganske uafhængig af de ydre Betingelser (Rentefod o. s. v.); skyldes Sparesansen økonomiske Motiver, paavirkes den i sin Udvikling af mangeartede Forhold (Natur, Historie m. m.), men ogsaa da staar Rentefod, Sikkerhed o. s. v. i anden Linie. — Forfatteren forsvarer med megen Energi den Opfattelse, at Luxusforbrug er af det Onde. Der kan ikke spares for meget, og dette Slutresultat kommer man til, hvad enten man ser Sagen fra et økonomisk eller fra et

Størrelse og deres Anvendelse; svenske Skibes Ejere, Bygningsmateriale, Byggesteder og Alder; den svenske Udenrigsfart, sammenlignet med andre Landes; Sveriges Søfartsforbindelser med de enkelte Lande; Sveriges Udenrigshandel, sammenlignet med andre Landes. Foruden den textlige Fremstilling en omfattende Tabelsamling, der for Sveriges Vedkommende er ført op til Aaret 1898 inkl., for de øvrige Lande til 1897.

Dr. Carl Freiherr v. Manteuffel gen. Szöge. Das Sparen. Sein Wesen und seine volkswirtschaftliche Wirkung. Jena 1900.

I sin Undersøgelse angaaende Sparemotiverne kommer Forfatteren til det Resultat, at den ældre Nationaløkonomi overvurderede Indflydelsen af de ydre Betingelser. Opsparingen paavirkes kun i ringe Grad af Rentefodens Højde, af de sociale Forhold og af den offentlige Sikkerhed; men den afhænger i høj Grad af et mystisk Noget, som Forfatteren benævner Befolkningens »Sparsinn«. For saa vidt denne Sparesans bundes i ethiske Motiver og i et medfødt Instinkt, er den naturligvis ganske uafhængig af de ydre Betingelser (Rentefod o. s. v.); skyldes Sparesansen økonomiske Motiver, paavirkes den i sin Udvikling af mangeartede Forhold (Natur, Historie m. m.), men ogsaa da staar Rentefod, Sikkerhed o. s. v. i anden Linie. — Forfatteren forsvarede med megen Energi den Opfattelse, at Luxusforbrug er af det Onde. Der kan ikke spares for meget, og dette Slutresultat kommer man til, hvad enten man ser Sagen fra et økonomisk eller fra et

ethisk Synspunkt. Produktionen er bedst tjent med, at der opspares saa megen Kapital som muligt; er det ogsaa sandt, at der med stærk Kapitalforøgelse kan følge visse økonomiske og sociale Ulæmpes, da maa Skylden herfor skydes over paa den bestaaende økonomiske Ordning, som bør ændres, uden at man tilstopper selve Rigdomskilden. Og naar Talen er om Fordelingen af de økonomiske Goder, da er Opsparingen ogsaa et Moment, som man ikke kan tillægge for megen Betydning. Stærk Kapitalopsparing giver lav Rente, billige Produktionsomkostninger, billige Varepriser og derigennem reelt højere Arbejds løn. I Lande, hvor der spares af alle Samfundsklasser, gælder den Sætning ikke, at »de Rige blive bestandig rigere, de Fattige bestandig fattigere«; Frankrig er det typiske Exempel paa, at Sparsommelighed som Nationaldyd fører til en god Formuefordeling. Ogsaa Arbejderne skulle spare; det er galt, naar Socialdemokraterne paa staa, at Sparsommelighed i Arbejderklassen bidrager til at holde Levofoden lav, tværtimod giver Indskrænkninger i Arbejdernes Luxusforbrug denne Klasse et Rygstød i Lønningskampen. Af ikke mindre Betydning er det, at Middelstanden sparer, at den ikke giver efter for Lysten til at leve som de Rige; det sociale Spørgsmaal er nuomstunder lige saa meget et Middelstands- som et Arbejderspørgsmaal, og dette Spørgsmaal tilspidnes des mere, jo dybere den økonomiske Kløft bliver, der skiller Middelstanden fra »the upper ten thousands«. Tager man saa endelig den hele lange Række af ethiske Momenter i Betragtning, tør man vel med Rette sige, at et af de væsentligste Midler, om

ikke det eneste, imod vor Tids sociale Sygdomme, er dette: at spare.

Den stærke Ensidighed, der præger Forfatterens Opfattelse, giver sig selvfølgelig ogsaa til Kende i Bogens Slutningsafsnit om Sparepolitik. Tanken om Sparetvang har i Forf. fundet en varm Forsvarer, selv om han maa erkende, at den frivillige Opsparing er det Ideelle.

A. J.